

Figaro itt, Figaro ott - a MÁV Szimfonikus Zenekara mindenütt

Kétfelé teljesített szolgálatot július-augusztus folyamán a MÁV Szimfonikus Zenekar. A zenészek egy része a Budavári Nyár '98 keretében a Hadtörténeti Múzeum udvarán kétszer segédkezett a Figaro házasságának színrevitelében (Mozart remeke a Fiatal Művészek Nyári Fesztiválja keretében csendült fel július 19-én és 22-én), mások pedig a határ túloldalán a klosterneuburgi nyári játékok keretében. A sevillai borbély népszerűségét növelték (Rossini vígoperája július 15-e és augusztus 8-a között kilenc esten örvendeztette meg közönségét, s egy alkalommal, rövidített verzióban, gyermekelőadásra is sor került).

Július 22-én Mozart, 24-én Rossini kínálta ürügyet, hogy az operaelőadást (a színpadi produkciót) a zenekari játékosok szempontjából gondoljam át.

A Sass Sylvia nevével fémjelzett fesztivál gondolata kitűnő, nemes gesztus, hogy diák-közönség ingyen látogathatja. Így volt ez tavaly is – mégis, pásztázva a publikum sorait, kevesellhettük az ifjúságot. Távolléttük csak részben menthető azzal, hogy a 20 órás kezdés szinte eleve lehatárolja a közönséget (autósok és várbeliek előnyben!). Érdektelenségtől így sem kellett tartani a közreműködőknek. Az olasz szöveggel, a recitativókat is teljes terjedelemben megszólaltatott operát szinte csak azok élvezhették maradéktalanul, akik alaposan ismerik nemcsak a cselekményt, hanem a mozarti dramaturgia megannyi mesterfogását. Különböző a játékidő az áriák gyönyörködtető perceire és várakozási időre (recitativo) oszlott, s ez utóbbiból alaposan kivette részét a hangszeres kíséző együttes is.

A pódiumi megjelenéshez szokott muzsikusok bizony restellhetnek magukat, ha rejtett kamerák felvétele szembesítené őket egész esti viselkedésükkel. Ha szemmel láthatóan másvalamin szórakozik egyik-másik pult két játékos a vonósok közül, az legfeljebb azoknak tűnik fel, akiknek figyelmét elterelte az indokolatlan pukkadozó jókedv. Az viszont már sokak közügye, hogy akkor is laza maradt a fegyelem, amikor játszaniuk kellett. Mert aligha a hangszeres technikai képzettségé-

re (alul-képzettségére) vezethető vissza a hülyéskedő pizzicatózás, olyan mozdulatokkal, amelyeknek legfeljebb rajzfilm-paródiában lehetne helyük – hogy csak a legkírívóbbat említsem. Meglepő hangzást eredményezett volna némely hegedűpult duójának „kihangosítása” is...

Bartal László valójában legfeljebb koordinátorként működött (rugózásával a 60-as évek amatőr beat-zenekarainak mozgástechnikáját idézte). Igénytelenül nem lehet (s főképp: nem szabad!) kísérni!

Mindebből sejthető: két síkon, két szinten folyt az előadás, nemritkán magányosnak érezhették magukat az énekesek, akiknek pedig (lévén fiatal művészek) kijárt volna a figyelmes segítség...

Felkészültségük imponáló volt, játékok heterogén. Saját szerepük megformálására mindnyájan több gondot fordítottak, mint arra, hogy szituációkat teremtsenek. Kimagaslott Sallay Gabriella Susannealakítása (operett-énekesek biztonságával mozgott a színpadon), és a címszereplőt megszemélyesítő Bárti Fazekas Zoltáné. Sajnos, Almaviva (Fekete Károly) egész este spleenes volt, mintha csak szokásból, illetve elvárás alapján tenne bármit. Legkevésbé sem érdekelte „lebukása”, sem pedig tettének súlya: bocsánatkérése protokolláris ürességtől kongott. Persze, nehéz is elhinni, hogy felesége iránt valaha is érzett volna valamit... Cserna Ildikó Katalin alkatilag sem illett hozzá (más kérdés, hogy igényesen előadott magánszámaival méltán aratott sikert). Furcsa szerzet Révész Rita Cherubinja is: ilyen vizuális élmény hatására Kierkegaard is revízió alá vette volna korábbi vélekedéseit. Összhatásként egy alaposan felkészített növendékekből álló vizsgaelőadás emlékéét őrzöm az éjszakába nyúló estről.

Összehasonlíthatatlan a klosterneuburgi élménnyel, amelyet látványként és zenei produkcióként egyaránt értékesnek tartok.

Rossini zenéjét németül énekelték, vett is minden poént a közönség! Különösképp fogékonyak bizonyult a hallgatóság a kihasznált szójáték-lehetőségekre és az aktualizáló rögtönzésekre. A díszletek-jelmezek homogén közeget teremtettek, a várat-

lant és a szokatlant leleményként, ötletként (is) lehet értékelni. Hogy vannak benne meseszerű véletlen mozzanatok? Kit zavarna, amikor az első hangtól az utolsóig teljesítette az előadás, amit vállalt: mindent feledtető szórakozási lehetőséget kínált.

Dr. Bartolo szerepét a kamaraénekes Peter Wimberger olyan meggyőzően alakította, hogy megkülönböztetett figyelmet vívott ki figurájának. Almaviva gróf alkatilag első pillanatra inkább Nemorinónak tűnt, de hangja elhitető erővel rendelkezett. Ingrid Hofer Rosinája egyszerűen bájos jelenség, s Marian Pop Figarója jól egyesítette a sokoldalú rátermettséget a már-már handabandázó, a tekintélytisztelést hírből sem ismerő naivitással.

Aki ezt az előadást hallotta, azt a téves következtetést vonhatta le belőle, hogy a német nyelv: recitativo-éneklésre termett. Guido Mancusi nemcsak karmesterként tartotta kezében a zenekarkíséretes számokat, hanem continuo-játékosként is remekelt. Itt nem unatkozhattak a zenekari játékosok egy pillanatra sem: a pianokíséretes „énekbeszéd” is szerves része volt a zenei folyamatoknak. Színpadon szellem, hangokba rejtett humor jellemezte az előadást. Márpedig humorban nem ismerünk tréfát! Úgy Mancusi, mint az énekesek és a zenekari játékosok, olyan közeget alkottak, amely „átengedte” Rossini zenéjének savát-borsát, úgy közvetítették, hogy tetszésre találjon a hallgató. Talán csak annak szokatlanság az ilyen léggör, aki az értéket a fennkölt komolysággal azonosítja – de bármilyen hangulattal, előítéllettel ült be valaki a nézőtérre, bármilyen hangzó vagy színpadi élmények birtokában: jókedvűen és élményekben gazdagodva tapsolt a produkciónak.

És a taps bizonyára feledtette a zenekari játékosokkal mindazt, ami egy vendégszereplést megelőző, a színpad mögötti problémákat, az utazás fáradalmaitól kezdve, a bosszantó apróságok, félreértések sokaságáig.

Az értékes muzsika megszólaltatása, az együtt-zenélés öröme sok mindenért kárpótol.

Fittler Katalin